

FYSIOTERAPEUTIN SUORAVASTAANOTTO

10.5.2017

Oh Tiina Ajalin, ft Anitta Lehtonen

Turun hyvinvointitoimiala, lääkinällinen kuntoutus

SUORAVASTAANOTTO

- Tehtävänsiirto lääkäreiltä fysioterapeuteille
- Tarve kirjattu projektiin: Terveysasemien palveluanalyysi, asiakasprosessien kehittäminen ja tiiviimpi yhteistyö muiden tulosalueiden kanssa: ***”on tarvetta jatkaa kehittämistyötä ja kehittämiskohteiden käytännön toteuttamista mm. seuraavien toimenpiteiden osalta: muun terveydenhuollon tai sosiaalityön ammattilaisen (fysioterapeutti, psykiatrinen hoitaja, päihdetyöntekijä, sosiaalityöntekijä) suora vastaanotto tai yhteisvastaanotto”***
- Tehtävänsiirto = tietyille henkilöstöryhmälle aiemmin kuuluneiden tehtävien sisällyttämistä myös jonkun toisen henkilöstöryhmän tehtäviin
- Fysioterapeutin suoravastaanottotoimintaa jo usealla paikkakunnalla
- Vaati täydennyskoulutusta
- Paikalliset palkkaneuvottelut käytiin, terapeutit saavat erilliskorvauksen
- 17.5.2016 toimintamalli: fysioterapeuttien ja lääkärien työnjaon uudelleen mallintaminen Turun hyvinvointitoimialalla

SUORAVASTAANOTON HYÖDYT

- Nopeuttaa hoitoon pääsyä ja kuntoutuksen aloitusta
- Tehostaa tule-potilaiden hoitoa
- Vähentää kustannuksia (tutkittu vähän)
- Tutkimuksia suoravastaanoton kustannuksista: Skotlanti 2006, Iso-Britannia 1999, 2004 Yhdysvallat 1997, 2011
- Keski-Suomessa tehty pro gradu-työ

ALASELKÄKIPU JA SUORAVASTAANOTTO

- Turussa fysioterapeuttien täydennyskoulutukset alkoivat keväällä 2016
- Koulutusosiona alaselkä
- Kouluttajat: ft OMT Niklas Särkilahti ja fysiatrian yl Päivi Sutinen
- 6 fysioterapeuttia koulutettiin
- Hoitajien koulutukset toteutettiin elokuussa 2016 (yl Päivi Sutinen ja oh Tiina Ajalin)
- Toiminta alkoi 1.9.2016
- Pilottiyksikkö keskustan terveysasema
- 1.1.2017 alkaen kaikki terveysasemat mukana

- Kolme suoravastaanottoaika/viikko/terapeutti
- Ensimmäinen käynti 90 min. (sisältää kirjaamisen)
- Vastaanottoaika tulee saada 1-3 pv:n sisällä
- Sairausloman kirjoitusoikeus 1-5 pv
- Ensimmäinen käynti sisältää haastattelun, tutkimisen, neuvonnan, harjoitteet, tarvittaessa manuaaliset mobilisoinnit ym. käsittelyt
- Terapeutti arvioi yhdessä potilaan kanssa jatkoterapiatarpeen: soitto, kontrollikäynti, useampi käynti
- Jatkokäynnit normaalille vastaanottoajalle
- Tänä vuonna on tavoitteena laajentaa suoravastaanottotoimintaa olkapää- niska-hartiarengaan vaivoista kärsivien potilaiden osalle
- Koulutetaan 9 uutta fysioterapeuttia ja 4 aiemmin koulutettua

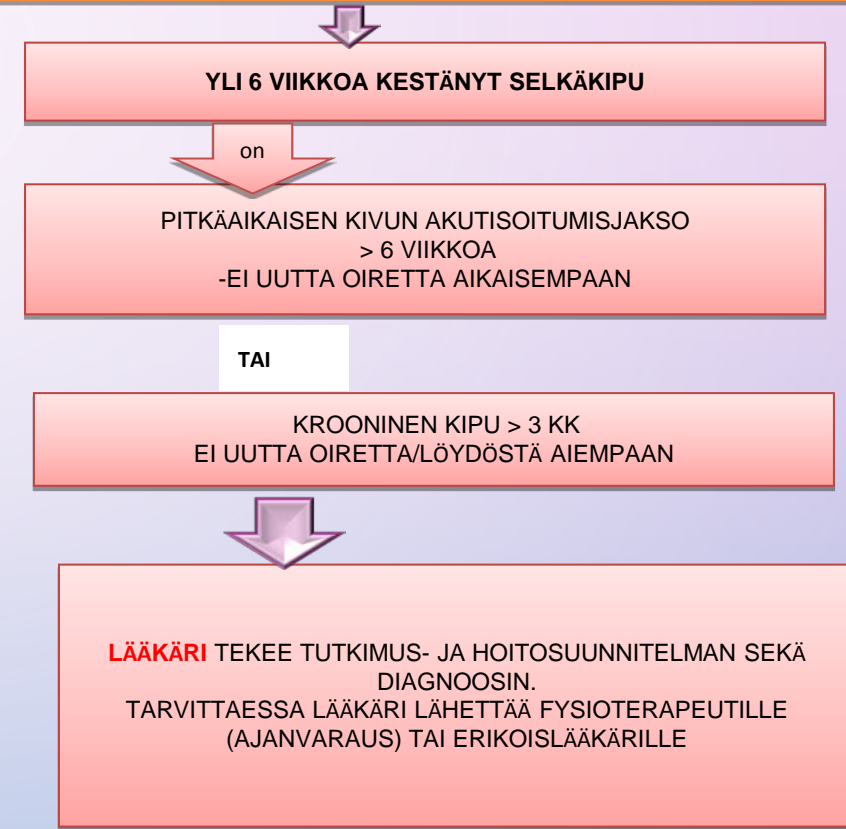
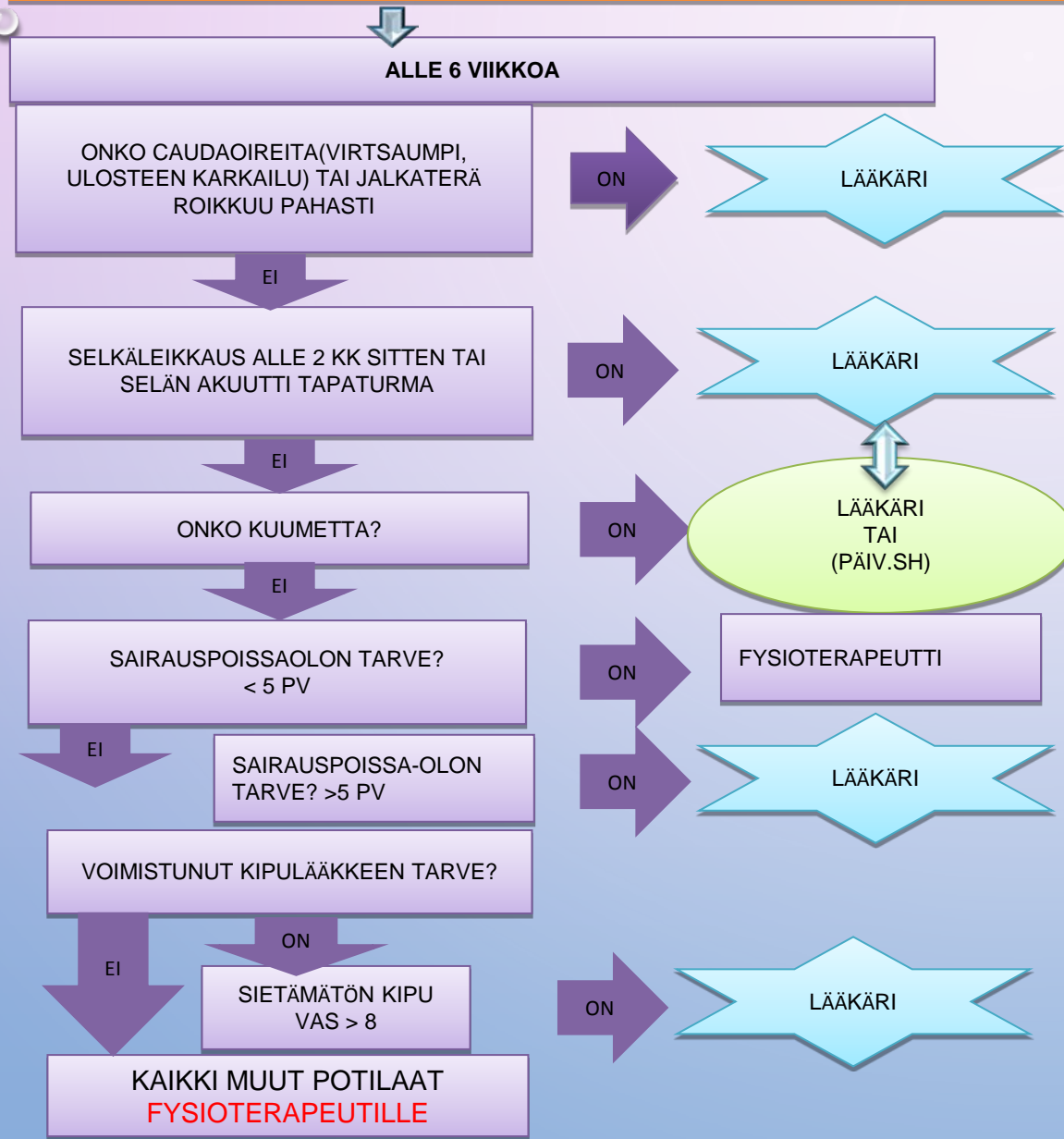
AKUUTTI ALASELKÄKIPU ALLE 6 VKO

- Potilas soittaa oman terveysaseman ajanvaraukseen
- Hoitajalla kysymyspatteristo
  - Potilas päivystykseen
  - Potilas terveyskeskuslääkärille
  - Fysioterapeutille
- FYSSUO aikatyyppe, varattavana 90 min.
- Terapeuttien resurssit ajanvarauksessa
- Ohjeistus potilaalle: akuuttiohjeet, ohjeet fysioterapiapaikasta (pääterveysasema tai Käsiyöläiskatu)

FYSIOTERAPEUTIN PROSESSIKAAVIO – AKUUTIN ALASELKÄKIVUN HOIDOSSA

Potilaan ikä 16 – 65 vuotta

KUINKA KAUAN NYKYISENKALTAINEN SELKÄKIPU ON JATKUNUT?

MITEN ON LÄHTENYT KÄYNTIIN?

- 1.9.2016 – 31.3.2017 on ollut varattavissa yhteensä 348 suoravastaanottoaikaa
- 162 aikaa käytetty, joista 17 ns. "Vääriä" potilaita
- Väärät:
  - Yli 65-vuotiaita useampi
  - Niska-hartia tai rintarankakipuiset
  - Miesterapeutille ohjattu kurdinainen, musliminainen ja afgaaninainen
  - Reiden kipu
  - Alaraajojen turvottelusta kärsinyt potilas
  - Krooninen selkäkipu
  - On ollut jo lääkärikäynti edeltävästi
  - Kroonisia selkäkipupotilaita (vaiva akutisoitunut)

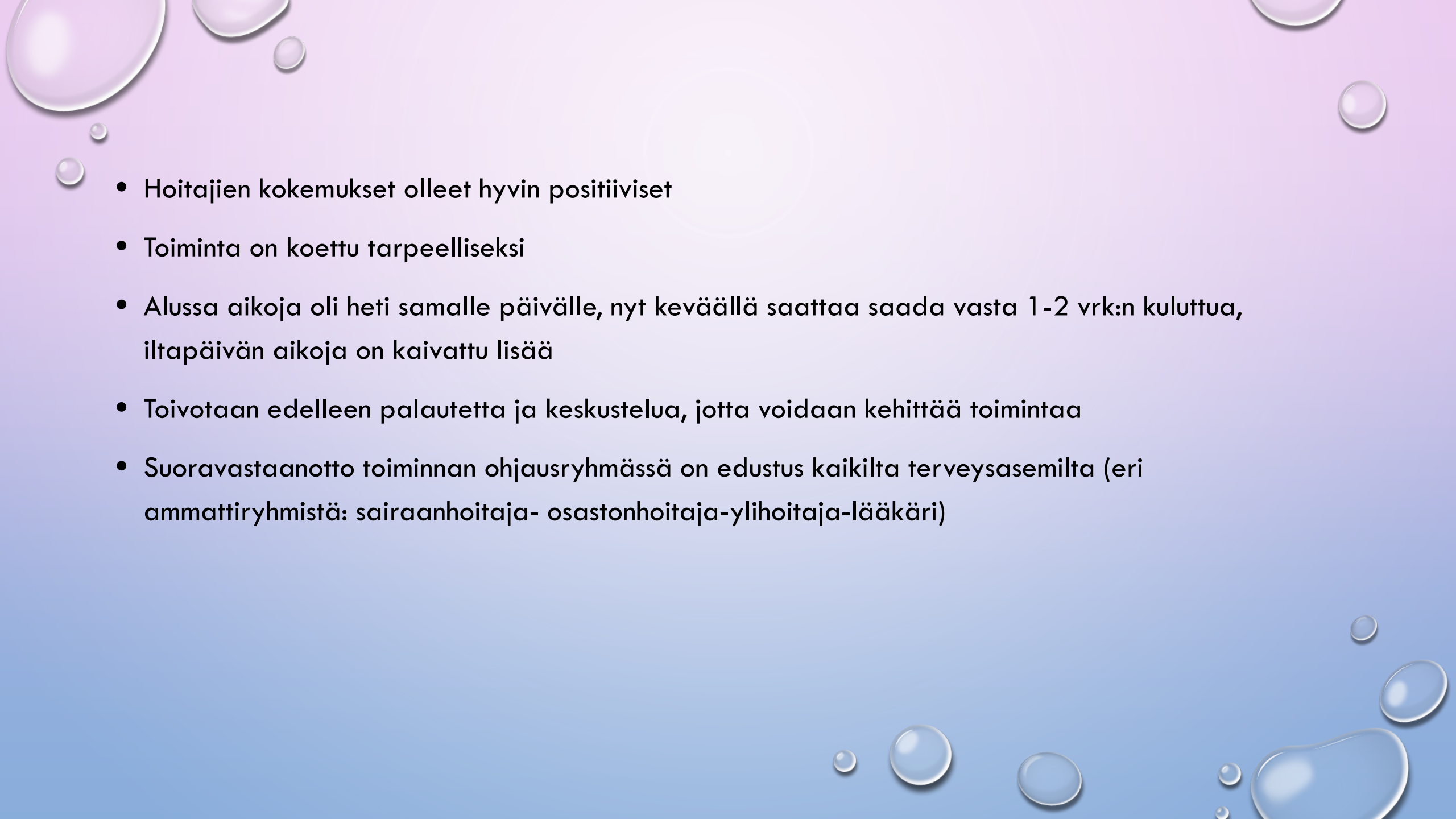

- Muita haasteita:

- Potilaiden suomenkieli on ollut huonoa, olisi tarvittu tulkkia
- Potilas on jo kertaalleen käynyt lääkärissä ja lääkäri kirjoittanut jo sairauslomaa ("väärä potilas")
- Epäspesifi selkäkipu + psykosomaattiset oireet -> vaatii useamman terapiakäynnin

OMAT KOKEMUKSET

- 1,5 tunnissa ehtii tutkimaan ja antamaan akuutin selkävivun hoito-ohjeet
- On riittävästi aikaa myös kertoa kivun syistä ja kipuun vaikuttavista tekijöistä
- Keele start back-selkäkysely antaa viitteitä riskistä selkävivun kroonistumiseen -> tärkeä antaa tietoa selkäsairaudesta ja rauhoittaa potilasta
- Sairausloma 14:lle potilaalle (40)
- 9:lle potilaalle ei jatkoaikaa, annettu mahdollisuus ottaa yhteyttä -> kaksi on ottanut yhteyttä
- 26 (40) potilaalle 2 tai useampi käynti
- Ketään ei ole tarvinnut lähettää lääkärin jatkotutkimuksiin
- Päivystävää lääkärinä on voinut tarvittaessa konsultoida (4/40)
- On voinut varata lääkärin listalta ajan esim. reseptin kirjoitusta varten (2/40)
- Tammi-huhtikuussa aikoja ei ole jäänyt käyttämättä itselläni 8/37

-
- Hoitajien kokemukset olleet hyvin positiiviset
  - Toiminta on koettu tarpeelliseksi
  - Alussa aikoja oli heti samalle päivälle, nyt keväällä saattaa saada vasta 1-2 vrk:n kuluttua, iltapäivän aikoja on kaivattu lisää
  - Toivotaan edelleen palautetta ja keskustelua, jotta voidaan kehittää toimintaa
  - Suoravastaanotto toiminnan ohjausryhmässä on edustus kaikilta terveysasemilta (eri ammattiryhmistä: sairaanhoitaja- osastonhoitaja-ylihoitaja-lääkäri)